

INTERVJU S FRANCESKOM BIAMONTIJEJEM, PROGRAMSKIM VODJEM FESTIVALA

PRIHODNOST TRENTA

TO NE FRELIH

Gospod Biamonti, začniva z opisom mednarodnega festivala v Trentu! Njegov razvoj ste spremljali leta in leta, menda kar štirideset let. Kako bi ga opisali? Kako se je po vašem razvijal alpinistični film v teh letih?

Res je, načrtno spremljam festival vsaj trideset let. Kar precej, če slavi letos svojo enainštiridesetletnico! Lani, ob okrogli štiridesetletnici, smo mislili, da smo na prelomnici. Naravnost skrbelo nas je, kako bomo dočakali letošnje leto. Na srečo pa se je letos zgodilo veliko zanimivih stvari, ki so nam vlile novega poguma za prihodnja leta in bodočnost našega festivala.

Saj res, kakšna pa je prihodnost tega specializiranega festivala?

To je težko vprašanje. Del odgovora zadeva naše prihodnje delo pri organizaciji festivala, poglobitni del pa leži na drugi strani, pri avtorjih. Tisto, kar se bomo še naprej trudili imeti, je dober stik z avtorji, njihovo naklonjenost našemu festivalu. To naklonjenost so izkazovali vsa dosedanja leta.

Če govorim o avtorjih, ne mislim samo na alpiniste, ampak tudi na filmske ustvarjalce, dokumentariste, ki se lotevajo tematik, zanimivih za naš festival. Pri tem osebno upam, da bodo dokumentaristi pri svojem delu odkrili tudi kaj izjemno originalnega in s tem obogatili svoja filmska dela, posredno pa tudi festivalski program.

Prav zato, ker poznate festival tako dolgo, boste verjetno lahko odgovorili na tole vprašanje: Kako vidite razvoj — ne festivala, ampak alpinističnih filmov? Nekoč so bili izjemno popularni filmi o velikih himalajskih ekspedicijah, ki so bile uspešne ali pa tudi ne. Danes je podoba gorniškega filma precej drugačna.

Zgodovina in tehnika alpinizma sta se sicer razvijali, toda ne vedno vzporedno. Reči moramo, da se je alpinizem v tehničnem pogledu izjemno razvil. Nekaj podobnega, žal, ne moremo reči tudi za film. Pravo revolucijo je prinesel šele video. V načinu, kako avtorji prikazujejo svoje plezalne zgodbe, ni bilo velikih sprememb. Res je tudi, da se je obdobje velikih ekspedicij, ki se je zaključilo z Messnerjevo osvojitvijo vseh 14 osemtisočakov, odrazilo tudi na filmu. S to osvojitvijo je bilo... ne rečem, da konec velikih ekspedicij in konec filmov o njih, toda njihovo število se je opazno zmanjšalo.

Zdi se mi, da je letošnji festival prinesel novo upanje za gorniški film. Tu ne mislim toliko na

gorniške filme o free climbingu, ampak na alpinistične filme pri tistih narodih, ki so v alpinističnem svetu manj uveljavljeni, ker imajo tudi manj denarja za velike ekspedicije in ekspedicijske filme. Pri tem ne gre prezreti, da so številne moderne organizirane ekspedicije filmsko zabeležene še na zelo tradicionalističen način, znan izpred let.

Pred, recimo, desetimi leti ste na festivalu uvedli nekaj novih programskih sekcij, recimo speleologijo. Je to pomenilo, da je bila produkcija gorniških filmov takrat manj zanimiva? Ste si morali izmisliti nove tematike, da ste s tem rešili sam festival?

Zanimivo vprašanje! Nismo si izmislili novih tematik, recimo avanturizma, ker bi bil festival v težavah. Zgodilo se je nekaj drugega. Prav avantura je takrat postala izjemno zanimiva in moderna, posebno za televizijske programe. Za RAI in za druge evropske televizijske postaje, posebno francoske, ki so imele tedenske oddaje z avanturističnimi vsebinami. Zgodilo se je, da se je več kot polovica prijavljenih filmov ukvarjala z različnimi športi, ki niso imeli neposredne zveze z alpinizmom. In ker se je takrat tudi število alpinističnih filmov precej zmanjšalo, smo vključili avanturistične filme med redne programske sekcije.

Ali zapažate kakšne vidne razlike med televizijskimi dokumentarnimi reportažami in praviimi filmi? Hočem reči, da je zadnjih deset let vse manj filmov z umetniškimi ambicijami in vse več televizijskih informacij.

Zdi se mi, da gre za pravo pripombo. Zadnje čase je vse več sodobnih produkcij, ki imajo obliko reportaže. Reportaža pa uporablja popolnoma drugačen izrazni jezik, kot je jezik filma. Res pa je tudi, da je vtis, ki ga naredi na gledalce reportaža, če je narejena pošteno, lahko enako zanimiv in močan, kot je vtis, ki ga pri gledalcih pušča film. Imamo povsem drugačen ritem. Pa tudi forma intervjuja je včasih vse prejši kot umetniška. Ker sem že precej star, priznam, da mi je bolj všeč film.

Kje vidite bodočnost gorniškega filma?

Tu bi morali govoriti predvsem o igranih filmih. Tudi ti so danes zelo redki, saj gre predvsem za finančne probleme. A v ZDA so dolga leta snemali gorniške igrane filme z velikimi igralci, s **Seanom O'Conneryjem**, na primer. Toda treba je povedati, da so bili ti filmi namenjeni kinematografskemu prikazovanju, kjer so prevladovali običajni gledalci. Če bi hoteli tak film pokazati pri nas na festivalu, bi se alpinisti v dvorani smejali, saj nekatere stvari v takem filmu alpinistično sploh niso prav zastavljene. Prav zaradi

precizne alpinistične tehnike je igrane gorniške filme zelo težko snemati. Švicarji so še vedno precej aktivni v snemanju igranih filmov, toda skoraj vedno se zatečejo v melodramo.

Sprašujete me o prihodnosti. Težko rečem kaj konkretnega. Mogoče bi bilo treba organizirati nekakšne natečaje, kjer bi se soočili mladi avtorji in predložili svoje projekte.

Kaj pa žirije? Sprašujem na splošno, ne le o letošnji trentinski. Se vam zdi, da so člani žirij pripravljani ocenjevati umetniško plat filmov? Ali se res (tak je namreč moj vtis) hoté zadovoljujejo z dokumentarnim prikazom plezanja in jih umetniška plat filma ne zanima veliko?

Res je. Ko iščemo člane žirije, poskušamo najti

dobro kombinacijo, to je alpiniste in cineaste. Vedno nam seveda ne uspe. Včasih alpinist uniči film, ker ga po umetniški plati ne razume. In narobe: cineast, ki ne ve nič o gorništvu, lahko spregleda pomembno alpinistično stvar.

Ali za prihodnje leto pripravljate kakšno večjo programsko spremembo, kakšno novost?

Ne, pravzaprav ne. Mogoče bomo še izboljšali samo selekcijo, s katero iščemo filme za tekmovalni program. Radi bi imeli več igranih filmov v programu, toda rekel sem že, kje so težave. Morali bi biti pravi detektivi, ki bi se zapodili po svetu, da bi našli kaj zares dobrega.

Gospod Francesco Biamonti, za zanimive odgovore se vam najlepše zahvaljujem.

NUJNA PRTLJAGA DRZNIH IN POGOSTIH POPOTNIKOV

SPALNA VREČA ZA VSAKO RABO

MIRKO TOPORIŠ

Svojo prvo spalno vrečo sem uporabil na kolearskem potovanju po Avstriji. Bila je enostavna, pravokotne oblike z enostavno kapuco in polnjena z umetnimi vlakni in še danes me zmrazi, ko samo pomislim, kako me je proti jutru zeblo, pa čeprav je bila takrat temperatura daleč nad ničlo. Kasneje sem jo uporabljal izključno na morju ali v mladinskih domovih.

Razvoj pa se tudi pri spalnih vrečah ni ustavil, saj si proizvajalci izmišljajo vedno nove kombinacije puha, nova umetna vlakna, konstrukcije, oblike itd. Za primer, kako je kvaliteta napredovala, sta podatka, da so današnje spalne vreče še enkrat debelejše kot tista, ki jo je uporabljal **Ed Hillary** na Everestu v letu 1953 oziroma člani odprave Po stopinjah Scotta na Antarktiki, ki so nekajkrat prespali na prostem ob vzponu po ledeniku Beardmore.

Spalna vreča je nepogrešljiva na popotovanjih, bivakiranju, odpravah...

Pred nakupom spalne vreče je potrebno vedeti, v kakšnih razmerah jo bomo uporabljali, ali so to morske obale ali bolj zahtevne razmere, in seveda kako pogosto.

Idealna spalna vreča naj bi bila lahka z majhno prostornino, topla, neprepustna za vodo in poceni; vendar pa so si vse te lastnosti med seboj nasprotujoče. Lahko se privarčuje na teži z uporabo puha, posledica pa je velika cena in omejena uporaba glede vlage. Za uporabo v vlagi in za majhno ceno pa dokaj topla vreča iz umetnih vlaken povzroči veliko težo in prostornino.

To je izdelek, pri katerem ni mogoče zagotovo reči, kakšne je konstrukcije, kakšno je polnilo in ali bo res zagotavljala udobno spanje, za kate-

ro je izdelana. Tako konstrukcija kot polnilo sta skrita pod tkanino. Za spalno vrečo velja nekaj presežnikov, in to so, da je eden od najbolj zajetnih delov opreme z veliko prostornino, ki lahko kaj hitro doseže do 15 litrov in do 2 kg teže, lahko pa jo uporabljamo v ekstremnih razmerah.

Cena je premo sorazmerna s kvaliteto ter obratno sorazmerna s težo in prostornino.

POLNILA SPALNE VREČE

Sestavni deli vreče — polnilo, tkanina in zadržka — so medsebojno povezani v konstrukciji, ki ima zelo velik vpliv na kakovost.

Z odgovorom na vprašanje, kje jo bomo uporabljali, je delno odgovorjeno tudi na to, kakšno naj bo polnilo. Za zahtevne razmere uporabljajo izključno naravno polnilo.

Polnilo mora biti trpežno in prožno, da se povrne v prvotni položaj iz stisnjene stanja; to lastnost mora obdržati več let nespremenjeno. Takim zahtevam zaenkrat ustreza samo naravno polnilo — puh.

Bilo je že več poskusov, da bi napravili umetno nadomestilo za puh, vendar je vse zaman, saj je puh še vedno najboljši.

Gosji puh je najboljše naravno izolacijsko polnilo. Najboljše rezultate je pokazala mešanica puha in majhnih peres v razmerju od 90 : 10 (90 odstotkov puha in 10 odstotkov majhnih peres) do 50 : 50.

Peresa so potrebna za hitrejšo povrnitev do polne prostornine iz prvotno stisnjene stanja.

Prednosti naravnega polnila pred umetnim so:

- ob enaki teži je spalna vreča iz puha za polovico učinkovitejša od vreče z umetnim polnilom;